

Н.М. Амосов

Е.І. Ревуцький

Н.Б. Ситковський

А.С. Сокол

Е.І. Смирнов

Е.Т. Скляренко

Герой социалистического труда. Участник войны, ректор института, профессор Р.И. Шарлай, совмещая лечебную и научную работу, создал методику переливания витаминизированной крови. В период временной оккупации Харькова в одной из больниц под руководством профессора А.И. Мещанинова подпольно работала группа медиков, излечившая сотни раненых и способствовавшая переправке их в партизанские отряды.

В обеспечение действующей армии враческими кадрами значительный вклад внесли военно-медицинская и военно-морская медицинская академии. В годы войны из их стен вышли более 2500 военных врачей, 768 воспитанников этих академий погибли на полях сражений. В течение первого года войны в армию были призваны около 102 тыс. медицинских работников, в том числе около 60 тыс. врачей и 40 тыс. фельдшеров. В оказании помощи раненым были задействованы многие тысячи медицинских работников фронта и тыла. Во всех родах войск служили медики-женщины. В эффективном лечении раненых и больных, возврате более 70% из них в строй, обеспечении санитарно-эпидемиологического благополучия фронта и тыла весьма велика была роль руководства военно-медицинской службы и ее главных специалистов. Особый вклад в формирование медицинской службы в период ВОВ внес Ефим Иванович Смирнов (1904-1989), известный ученый, генерал-полковник медицинской службы. Именно он развил учение об этапном лечении с эвакуацией по назначению и внедрил в практику

систему лечебно-эвакуационных мероприятий, благодаря которой были излечены и возвращены в строй большинство раненых и больных. Заслугой Е.И. Смирнова является и принципиальное решение вопросов оказания терапевтической помощи раненым и больным в военных условиях. Важнейшую в условиях войны медицинскую службу — хирургическую — возглавил крупный хирург, известный еще по своей работе в Первую мировую войну, генерал-лейтенант Николай Нилович Бурденко. Все годы войны первым его заместителем был генерал В.С. Левит. Главным терапевтом Красной Армии был назначен профессор, генерал М.Е. Вовси, которому принадлежит большая роль в развитии военной терапевтической науки.

Чрезвычайно велик был научный потенциал медицинской службы Красной Армии. В период войны в составе военно-медицинской службы было 5 академиков, 22 заслуженных деятеля науки, 275 профессоров, 308 докторов и около 2 тыс. кандидатов медицинских наук. Значительную часть медицинского корпуса составляли сотрудники медицинских институтов и других учреждений Украины. Многие руководители военно-медицинской службы в период военных действий проявили не только высокую медицинскую компетенцию, но и выдающиеся организаторские способности, понимание характера и особенностей фронтовых операций и путей оптимального оказания помощи раненым. За это 14 генералов медицинской службы были удостоены полководческих орденов, 42 медицинских работника

за героизм и мужество, проявленные при исполнении воинского и профессионального долга, получили высшую награду — звание Героя Советского Союза. Несмотря на предельную загруженность текущей медицинской работой как на фронте, так и в тылу, все врачи осознавали роль и значение медицинской науки в повышении эффективности лечения раненых и больных и возвращении их в строй. Руководство ВМС и главные специалисты были единодушны в понимании неразрывности решения практических медицинских задач с их научным обоснованием и соответствующими целенаправленными научными исследованиями. Откликом на эту насущную потребность явилось создание в июне 1944 г. Академии медицинских наук (АМН СССР), президентом которой стал профессор Н.Н. Бурденко. В первый состав АМН вошли и украинские ученые Л.В. Громашевский, А.Н. Марзеев. В числе первых 60 основателей — членов АМН было 18 генералов медицинской службы. Многие из них в условиях повседневной врачебной занятости подготовили важные научно-практические пособия. К научно-исследовательской работе были привлечены и фронтовые врачи. На всех фронтах при их активном участии проводились научно-практические конференции.

Под руководством С.Е. Смирнова была реализована четкая система этапного оказания помощи раненым. Начальным, очень сложным, ответственным и опасным звеном этой системы являлось оказание первой медицинской

помощи раненым непосредственно на поле боя. С первых часов войны этот тяжелейший труд пал на долю фронтовых санитарок, санинструкторов, военных фельдшеров. Санитаркам, санинструкторам и младшим медицинским сестрам, особо отличившимся при оказании первой медицинской помощи и выносе раненых с поля боя, вручался нагрудный знак «Отличник санитарной службы», учрежденный в 1942 г.

Известны и памятли имена женщин-медиков, получивших звание Героя Советского Союза. Вот они: санитарный инструктор Валерия Осиповна Гноровская; гвардии старший сержант медицинской службы Вера Сергеевна Кашеева; старшина медицинской службы Ксения Семеновна Константинова; гвардии старший сержант Людмила Степановна Кравец; санитарный инструктор, гвардии старший сержант Зинаида Ивановна Маресева; старшина медицинской службы Галина Константиновна Петрова; лейтенант медицинской службы Федора Андреевна Пушина; санитарный инструктор, старший сержант Зинаида Александровна Самсонова; партизанка Надежда Викторовна Троян; санитарный инструктор Мария Никитична Цуканова; санитарный инструктор, гвардии старший сержант Мария Савельевна Шкарлетова; старшина медицинской службы Мария Захаровна Шербаченко; медсестры Мария Боровиченко и Мария Кисляк.

Продолжение следует.

Юридичне бюро
Олени Бабич

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

Відносини «лікар—пацієнт» у правовому полі

На запитання читачів відповідає медичний адвокат, керівник Юридичного бюро Олена Бабич

1. Чи може пацієнт відмовитися від медичного втручання та яким чином це оформити?

Ст. 43 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» передбачає, що згода пацієнта чи його законного представника на медичне втручання не потрібна лише за наявності ознак прямої загрози життю пацієнта у разі неможливості отримання з об'єктивних причин згоди на таке втручання від самого пацієнта або його законних представників.

Проте слід зазначити, якщо відсутність згоди може призвести до тяжких для пацієнта наслідків, лікар зобов'язаний йому це пояснити. Якщо і після цього пацієнт відмовляється від лікування, лікар повинен отримати від пацієнта письмове підтвердження, а у разі неможливості його одержання (якщо, наприклад, пацієнт або опікун, піклувальник, батько, матір неповнолітньої особи відмовляється підписувати документ), — засвідчити відмову відповідним актом у присутності свідків.

У випадку, коли відмову від медичного втручання дає законний представник пацієнта і така відмова може мати для пацієнта тяжкі наслідки, лікар повинен повідомити про це органи опіки та піклування.

2. Чи існують випадки, коли лікар може відмовити пацієнту в наданні медичної допомоги?

Випадки відмови лікаря від надання медичної допомоги дуже обмежені, зокрема у ст. 34 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» передбачено, що лікар має право відмовитися від подальшого ведення пацієнта, якщо останній не виконує медичних приписів або правил внутрішнього розпорядку закладу охорони здоров'я

за умови, що це не загрожуватиме життю хворого і здоров'ю населення.

Але для того щоб не мати претензій від пацієнта в майбутньому, факти невиконання медичних приписів та рекомендацій пацієнтом необхідно зафіксувати документально.

3. В яких випадках лікар може відмовити в наданні медичної інформації?

Відповідно до ст. 285 Цивільного кодексу України та ст. 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», кожна повнолітня особа має право на достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я, у тому числі на ознайомлення з відповідними медичними документами, що стосуються її здоров'я.

Проте існують випадки, коли медичні працівники мають право надати неповну інформацію про стан здоров'я фізичної особи та обмежити можливість їх ознайомлення з окремими медичними документами. Зокрема, якщо інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан її здоров'я або стан здоров'я її батьків, опікунів, піклувальників, зашкодити процесу лікування, медичний працівник має право надати неповну інформацію (обсяг такої інформації лікар визначає на власний розсуд).

4. Чи має право хірург відділення мікрохірургії на додаткову відпустку та чим це передбачено?

Додаткова щорічна відпустка медичним працівникам надається за особливий характер праці. Тривалість такої відпустки визначається за Списком виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується

в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що дає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці (додаток № 2 до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці» від 17 листопада 1997 р. № 1290). Згідно з додатком № 2, персонал центрів і відділень мікрохірургії, який безпосередньо виконує хірургічні операції з імплантації пальців, кісток, сегментів кінцівок у пластичній та мікросудинній хірургії, має право на додаткову відпустку тривалістю 11 календарних днів.

5. Чи має право медична сестра, яка навчається на заочному відділенні, на додаткову оплачувану відпустку?

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про відпустки», працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки. Підставою для надання відпустки на навчання є заява працівника та лист-виклик із вищого навчального закладу, в якому зазначається час початку та закінчення занять. Слід пам'ятати, що відпустка на навчання надається у календарних днях без урахування святкових та неробочих днів, оскільки у ці дні у навчальному закладі можуть відбуватися заняття або складатися іспити.

На період навчальної відпустки за працівником зберігається середня заробітна плата. Тобто в такому випадку можна розраховувати на додаткову відпустку у разі надання всіх необхідних документів.